

Podsumowanie kontroli planowej przeprowadzonej w siedzibie Instytucji Zarządzającej w ramach programu Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027	
Instytucja kontrolująca	Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
Instytucja kontrolowana	Instytucja Zarządzająca programem Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Termin kontroli	6 – 8 sierpnia 2024 r.
Cel kontroli	<p>Potwierdzenie istnienia i stosowania w IZ procedur zawartych w Opisie systemu zarządzania i kontroli oraz Instrukcji Wykonawczej w odniesieniu do następujących kluczowych wymogów dotyczących systemów zarządzania i kontroli określonych w załączniku XI do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060:</p> <p><i>1. Odpowiednie rozdzielenie funkcji oraz pisemne uzgodnienia dotyczące sprawozdawczości, nadzoru i monitorowania zadań delegowanych instytucji pośredniczącej.</i></p> <p><i>2. Odpowiednie kryteria i procedury wyboru operacji.</i></p> <p><i>4. Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków finansowania niepowiązanego z kosztami i uproszczonych metod rozliczania kosztów.</i></p> <p><i>7. Skuteczne wdrożenie proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych.</i></p>

Zakres kontroli i zalecenia pokontrolne
Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: <i>1. Odpowiednie rozdzielenie funkcji oraz pisemne uzgodnienia dotyczące sprawozdawczości, nadzoru i monitorowania zadań delegowanych instytucji pośredniczącej</i>
Zalecenia:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaleca się przyjęcie w IZ takiego podziału zadań, by osoby biorące udział w przygotowaniu i weryfikacji decyzji o dofinansowaniu projektów w ramach PT nie uczestniczyły w procesach związanych z weryfikacjami zarządczymi (weryfikacje WnP oraz kontrole projektów w ramach PT), w celu zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy tymi obszarami. 2. Zaleca się ustanowienie takiego podziału zadań w IZ w zakresie akceptacji decyzji o dofinansowaniu projektu PT przed zatwierdzeniem jej przez Marszałka WP, tak aby czynności tej na poziomie kierownictwa departamentu nie podejmowały osoby zaangażowane w weryfikacje zarządcze (zatwierdzenie wyników weryfikacji WnP oraz kontrole projektów w ramach PT), w celu zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a obszarem weryfikacji zarządczych. 3. Zaleca się doprecyzowanie zapisów IW IZ dotyczących etapu podpisywania umowy o dofinansowanie dla projektów PT IP-ZIT o wskazanie osoby, która może zatwierdzać umowę o dofinansowanie pod względem legalności, celowości i gospodarności, przy jednoczesnym zachowaniu zasady

rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji, a weryfikacjami zarządczymi oraz płatnościami.

4. Zaleca się ustanowienie w obrębie DEFS podziału zadań w zakresie podpisywania umów o dofinansowanie gwarantującego zachowanie zasady rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji (w tym etapu sporządzania, zatwierdzania i podpisywania umów/decyzji o dofinansowaniu oraz etapu procedury odwoławczej) a obszarem weryfikacji zarządczych (weryfikacje WnP oraz kontrole projektów) oraz obszarem płatności (zatwierdzenie zlecenia płatności).
5. Zaleca się przyjęcie rozwiązań mających na celu zachowanie zasady rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a obszarem weryfikacji zarządczych oraz płatności na poziomie Dyrektora DEFS, aby wyeliminować potencjalne ryzyko podejmowania czynności przez Dyrektora DEFS w więcej niż jednym z ww. obszarów.
6. Zaleca się przyjęcie w IZ takiego podziału zadań, by czynności dotyczące etapu zatwierdzania umowy o dofinansowanie projektów współfinansowanych z EFS+ pod względem legalności, celowości i gospodarności nie były podejmowane przez osoby związane z obszarem weryfikacji zarządczych ani obszarem płatności, w celu wyeliminowania potencjalnego ryzyka braku zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy tymi obszarami.
7. Zaleca się przyjęcie w IZ takiego podziału zadań oraz systemu zastępstw, by czynności w zakresie procedury odwoławczej nie były podejmowane przez osoby związane z obszarem weryfikacji zarządczych oraz obszarem płatności, w celu wyeliminowania potencjalnego ryzyka braku zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy ww. obszarami.
8. Zaleca się ustanowienie takiego podziału zadań w IZ, aby zadania w obszarze płatności ze środków europejskich (zatwierdzanie/autoryzacja zlecenia płatności) w ramach projektów współfinansowanych z EFS+, realizowane były przez osoby umocowane do tej czynności, które nie realizują zadań w obszarze wyboru operacji (w tym procedury odwoławczej) oraz weryfikacji zarządczych, w celu zapewnienia rozdzielności funkcji pomiędzy ww. obszarami a obszarem płatności.
9. Zaleca się doprecyzowanie zapisów IW IZ poprzez wskazanie właściwego Z-cy Dyrektora DPR do akceptacji/podpisu listy projektów po ocenie zawierającej wyniki oceny strategicznej, który nie odpowiada za realizację zadań w obszarze weryfikacji zarządczych oraz obszarze płatności, z uwzględnieniem systemu zastępstw w przypadku wyznaczonego Z-cy Dyrektora DPR, w celu zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy ww. obszarami.
10. Zaleca się przyjęcie rozwiązań mających na celu zachowanie zasady rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a obszarem weryfikacji zarządczych oraz obszarem płatności na poziomie Dyrektora DPR, aby wyeliminować potencjalne ryzyko wystąpienia udziału Dyrektora DPR w więcej niż jednym z ww. obszarów, z uwzględnieniem systemu zastępstw.
11. Zaleca się wprowadzenie rozwiązań mających na celu zapewnienie zachowania zasady rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem płatności a obszarem wyboru operacji oraz weryfikacji zarządczych, w taki sposób, aby osoby odpowiedzialne za sporządzanie, weryfikację i zatwierdzenie zlecenia

płatności w ramach projektów współfinansowanych w EFRR, umocowane do tej czynności, nie brały udziału w obszarze wyboru operacji oraz obszarze weryfikacji zarządczych.

12. Zaleca się uzupełnienie obowiązujących w IZ procedur dotyczących projektów w zakresie instrumentów finansowych o rozwiązania służące zachowaniu zasady rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a obszarem weryfikacji zarządczych.
13. Zaleca się uzupełnienie IW IZ w zakresie:
 - a. procedur kontroli projektów w ramach PT oraz współfinansowanych z EFS+;
 - b. procedur postępowania w przypadku uwzględnienia protestu i zakwalifikowaniu projektu do kolejnego etapu oceny albo wybraniu go do dofinansowania w ramach Priorytetów współfinansowanych z EFS+ oraz EFRR, z uwzględnieniem obowiązków wynikających z artykułu 71 ustawy wdrożeniowej;
 - c. weryfikacji wniosków o płatność w ramach Priorytetów współfinansowanych z EFRR w zakresie instrumentów finansowych;
 - d. wdrażania FEP w zakresie strategii RLKS, mimo iż zadania dotyczące tego obszaru zostały określone w OSZiK oraz RO dla poszczególnych komórek organizacyjnych IZ.
14. Zaleca się doprecyzowanie zapisów IW IZ oraz OSZiK w zakresie udziału DRRP w realizacji zadań w obszarze IF w celu ujednolicenia obowiązujących ww. procedur w tym zakresie.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 2. *Odpowiednie kryteria i procedury wyboru operacji*

Zalecenia:

15. Zaleca się zapewnianie śladu audytowego z czynności losowania członków KOP (w celu przydziału poszczególnych WoD do oceny) i udokumentowanie w aktach sprawy przeprowadzonej czynności losowania (np. w postaci PrtSc przy wykorzystaniu do losowania funkcji programu Excel/notatki /protokołu z losowania).
16. Zaleca się uzupełnienie wzoru oświadczenia o bezstronności/oświadczenia członka KOP o bezstronności o odniesienie do konfliktu interesów, o którym mowa w art. 61 Rozporządzenia finansowego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r.
17. Zaleca się analizę przyjętych w IZ rozwiązań w zakresie weryfikacji złożonych oświadczeń o bezstronności w odniesieniu do projektów własnych IZ FEP (podproces 4.2.6 IW IZ wersja 1) i przyjęcie rozwiązań analogicznych jak dla projektów, dla których wnioskodawcami są podmioty zewnętrzne oraz ich ujednolicenie. Weryfikacje powinny być prowadzone z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi (np. Skaner, Arachne) oraz z zachowywaniem śladu audytowego z przeprowadzonych czynności, tj. losowania i wyników weryfikacji oświadczeń.
18. Zaleca się zachowanie należytej staranności podczas sporządzania dokumentów dotyczących naboru.

<p>19. Zaleca się analizę przyjętych w IW IZ (4.2.6 pkt 2) rozwiązań w zakresie terminu na weryfikację oświadczeń o bezstronności i odpowiednią modyfikację zastrzeżenia ujętego w pkt 2 ww. procedury w taki sposób, aby w przypadku podejrzenia wystąpienia konfliktu interesów i konieczności wyłączenia osoby, której konflikt może dotyczyć, przeprowadzenie ponownej oceny WoD przez innego członka KOP zostało zrealizowane bez konieczności wydłużania terminu przewidzianego na dokonanie oceny WoD.</p>
<p>Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: <i>4. Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków finansowania niepowiązanego z kosztami i uproszczonych metod rozliczania kosztów</i></p>
<p>Zalecenia:</p>
<p>20. Zaleca się przeanalizowanie zapisów IW IZ (podproces nr 4.2.6 Zbieranie i weryfikacja oświadczeń o bezstronności składanych w ramach FEP) w zakresie terminu wykonania czynności weryfikacji oświadczeń o bezstronności, zarówno dla projektów, dla których wnioskodawcami są podmioty zewnętrzne jak i dla projektów własnych IZ, poprzez doprecyzowanie terminów na dokonanie weryfikacji oświadczeń o bezstronności odrębnie dla poszczególnych procesów (wybór projektów, procedura odwoławcza, wykonywanie zadań związanych z podpisywaniem i realizacją umów o dofinansowanie, weryfikacja zamówień, weryfikacja WnP, kontrole projektów), przy założeniu, że weryfikacja powinna być przeprowadzona odpowiednio wcześniej, tak aby w przypadku podejrzenia wystąpienia konfliktu interesów i konieczności wyłączenia z danego procesu osoby, której konflikt może dotyczyć, możliwe było zastąpienia jej przez inną osobę, bez konieczności wydłużania czasu przeznaczanego na daną czynność.</p> <p>21. Zaleca się, zgodnie z deklaracją IZ, aby wzór nowej wersji oświadczenia o bezstronności podpisywanego przez osoby weryfikujące/zatwierdzające WnP w ramach projektu pomocy technicznej został uzupełniony o klauzulę potwierdzającą, że osoby weryfikujące/zatwierdzające WnP nie brały udziału w procesie oceny i wyboru WoD złożonego przez Beneficjenta dla tego projektu.</p> <p>22. Zaleca się, aby nowy wzór dokumentu pn. oświadczenie o bezstronności, który (zgodnie z deklaracją IZ) zastąpi dotychczasowe Deklaracje o bezstronności i poufności/Deklaracje bezstronności, jak również zapisy IW IZ jednoznacznie określały kto jest zobowiązany do podpisywania oświadczenia o bezstronności, z uwzględnieniem obydwu osób dokonujących weryfikacji wniosku o płatność, a także określały moment podpisywania oświadczenia o bezstronności, tj. przed rozpoczęciem weryfikacji wniosku o płatność. Jednocześnie (dotyczy podprocesu 4.9.6.1) zaleca się odpowiednie, spójne z powyższym oświadczeniem o bezstronności, dostosowanie wzoru listy sprawdzającej do weryfikacji wniosku o płatność oraz określenie w zapisach IW IZ kto jest zobowiązany do podpisywania listy sprawdzającej, z uwzględnieniem obowiązku podpisywania listy przez obie osoby weryfikujące wnioski, dla zachowania śladu audytowego z przeprowadzenia weryfikacji przez te osoby</p>

23. Zaleca się (w odniesieniu do projektów, w których obowiązek posiadania odrębnej ewidencji księgowej wynika z przyjętej przez Beneficjenta metody rozliczania wydatków w projekcie) sprawdzenie, w toku weryfikacji WnP, czy Beneficjenci prowadzą wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową środków otrzymanych na realizację projektu, w szczególności w odniesieniu do projektów, w stosunku do których wskazuje się możliwość wystąpienia ryzyka w obszarze prowadzenia przez Beneficjentów wyodrębnionej ewidencji księgowej, w celu zapewnienia realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 74 ust. 1 lit. a) (i) rozporządzenia ogólnego oraz uzupełnienie listy sprawdzającej do weryfikacji wniosków o płatność o informację w tym zakresie.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 7. *Skuteczne wdrożenie proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych*

Zalecenia:

24. Zaleca się opracowanie i wdrożenie mechanizmów weryfikacji Oświadczeń członka/zastępcy członka oraz przedstawiciela upoważnionego do udziału w posiedzeniu Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 składanych przez członków/zastępców członków KM FEP zgodnie z wymogiem wskazanym w Wytycznych dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027 (podrozdział 8.2, sekcja 8.2.7), jak również w Wytycznych KE dot. unikania konfliktów interesów (rozdział 6.3).
25. Zaleca się opracowanie i wdrożenie w IZ dokumentu dotyczącego zapobiegania i sposobu postępowania w sytuacjach wystąpienia korupcji i nadużyć finansowych, w tym konfliktu interesów w ramach programu, o którym mowa w rozdziale 11 pkt 1) Wytycznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 6 października 2022 r. dotyczących kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027.